

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
ГРАДСКО ВЕЋЕ
Број: 2/2025-II
Дана: 10. јуна 2025. године
НОВИ САД

**ПРЕДСЕДНИЦИ
СКУПШТИНЕ ГРАДА НОВОГ САДА**

На основу члана 142. Пословника Скупштине Града Новог Сада, упућује Вам се Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину, са Закључком Градског већа Града Новог Сада број: 2/2025-II од 10. јуна 2025. године, с молбом да се Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину, уврсти у дневни ред седнице Скупштине Града Новог Сада и да Скупштина донесе Закључак у предложеном тексту.

ГРАДОНАЧЕЛНИК
Жарко Мићин
Жарко Мићин

На основу члана 67. тачка 1. Статута Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, број 11/19), Градско веће Града Новог Сада, поводом разматрања Извештаја о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину, на 27. седници од 10.06.2025. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

I. На основу члана 142. Пословника Скупштине Града Новог Сада, Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину, доставља се председници Скупштине Града Новог Сада и предлаже Скупштини Града Новог Сада да исти размотри и закључи:

„Скупштина Града Новог Сада прихвата Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину.“

II. За представника предлагача на седници Скупштине Града Новог Сада и њених радних тела, одређује се Милован Амиџић, члан Градског већа Града Новог Сада, а за повереника Славка Дукић, Градски правобранилац.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НОВОГ САДА
Број 2/2025-II
Дана: 10.06.2025. године
НОВИ САД

ГРАДОНАЧЕЛНИК

Жарко Мићин

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
ПРАВОБРАНИЛАШТВО ГРАДА НОВОГ САДА
Број: ЈП-2/2025
Дана: 31. март 2025. године
Нови Сад

**ИЗВЕШТАЈ
О РАДУ ПРАВОБРАНИЛАШТВА ГРАДА НОВОГ САДА
ЗА 2024. ГОДИНУ**

Нови Сад, март 2025. године

На основу члана 18. Одлуке о правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23), Правобранилаштво Града Новог Сада подноси Скупштини Града Новог Сада

**ИЗВЕШТАЈ
О РАДУ ПРАВОБРАНИЛАШТВА ГРАДА НОВОГ САДА
ЗА 2024. ГОДИНУ**

I. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

У складу са чланом 18. Одлуке о правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23), којим је прописано да Правобранилаштво Града Новог Сада (у даљем тексту: Правобранилаштво) подноси Скупштини Града Новог Сада, најкасније до 31. марта, извештај о раду за претходну годину, Правобранилаштво подноси Извештај о раду Правобранилаштва, за период од 1. јануара 2024. године до 31. децембра 2024. године.

Наведени Извештај о раду садржи следеће:

- I. Уводне напомене,
- II. Делокруг послова Правобранилаштва Града Новог Сада,
- III. Организацију и унутрашње уређење Правобранилаштва Града Новог Сада,
- IV. Средства за рад и материјалне трошкове,
- V. Преглед стања и структуру предмета по уписницима,
- VI. Предлоге мера за отклањање уочених проблема у раду, а у циљу заштите имовинских права и интереса Града Новог Сада са програмском оријентацијом у 2025. години

II. ДЕЛОКРУГ ПОСЛОВА ПРАВОБРАНИЛАШТВА ГРАДА НОВОГ САДА

Одлуком о образовању Општинског јавног правобранилаштва за општине Нови Сад, Беоцин, Тител, Темерин и Жабалъ („Службени лист Општине Нови Сад“, број 7/74) и Одлуком о оснивању, организацији и раду Градског јавног правобранилаштва („Службени лист Града Новог Сада“, број 13/84), основано је Правобранилаштво.

Према Одлуци о правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23), Правобранилаштво је орган Града Новог Сада (у даљем тексту: Града) који обавља послове правне заштите имовинских права и интереса Града, у складу са Уставом Републике Србије, законом и другим општим актима.

Правобранилаштво пред судовима, органима управе и надлежним органима заступа органе Града, посебне организације, службе и друге организације које немају својство правног лица, органе и посебне организације које имају својство правног лица, а чије се финансирање обезбеђује из буџета Града, и установе чији је оснивач Град, а чије се финансирање обезбеђује из буџета Града, у правним поступцима у којима ови субјекти учествују као странке, или умешачи, о чијим се имовинским правима и обавезама одлучује у тим поступцима.

Одуком о правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23), а на основу Закона о правобранилаштву, прописане су и надлежности Правобранилаштва, које се односе на заступање установа чији је оснивач Град и које се финансирају из буџета Града. То значи да Правобранилаштво заступа и предузима правне радње за све основне школе, Предшколску установу „Радосно детињство“ Нови Сад, установе културе: Музеј Града Новог Сада, Градску библиотеку у Новом Саду, Историјски архив Града Новог Сада, Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада, Позориште младих, Културни центар Града Новог Сада, Установу за израду таписерија „Атеље 61“, Установу за културу и образовање Културни центар „Младост“ Футог, Установу за културу и образовање Културни центар „Кисач“ Кисач, Центар за социјални рад.

Правобранилаштво може, на основу посебно датог пуномоћја, заступати и друга правна лица чији је оснивач Град. На основу пуномоћја у правним стварима где је Град тужени солидарно са Јавним комуналним предузећем „Зоохигијена и ветерина Нови Сад“, Нови Сад, Правобранилаштво заступа и наведено јавно предузеће.

Такође, на основу пуномоћја, Правобранилаштво заступа и јавна предузећа у ликвидацији, и то Јавно предузеће „Завод за изградњу Града“ у Новом Саду – у ликвидацији, и Јавно предузеће „Пословни простор“ у Новом Саду – у ликвидацији.

Када у истом поступку учествују странке са супротстављеним интересима, које према одлуци заступа Правобранилаштво, а једна од тих странака је Град, Правобранилаштво заступа интересе Града.

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

Правобранилаштво је надлежно и да:

- прати и проучава правна питања од значаја за рад органа Града, посебних организација, служби и установа чији је оснивач Град,

- даје мишљења на захтев органа Града које заступа и субјекта које по закону заступа, приликом закључивања уговора које закључује Град, односно субјекти које заступа, посебно уговора из области имовинско-правних односа, привредно-правних уговора, и о другим имовинско-правним питањима, и даје правне савете органима које заступа,

- покреће поступке пред судом, или другим надлежним органом, поводом питања из своје надлежности, као и поступке оцене уставности и законитости општих аката пред Уставним судом, када је угрожен интерес локалне самоуправе,

- разматра могућност споразумног решавања спорног односа пре покретања поступка пред судом или другим надлежним органом и

- сачињава споразуме о вансудском поравнању на основу Правилника о поступку и начину решавања захтева за мирно решавање спорова за накнаду штете настале услед уједа напуштених животиња, пада у шахт, рупу и оклизнића на снегу и леду на територији Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 50/15, 61/15, 68/16, 53/17 и 8/21).

Правобранилаштво је код значајнијих предмета и правних питања у извештајном периоду, а на основу Одлуке о правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23), заузимало правне ставове на Колегијуму Правобранилаштва.

Правобранилаштво, на основу посебних законских овлашћења и других прописа донетих у складу са Уставом и законом, поступа и као самосталан државни орган. У тим поступцима Правобранилаштво је по правилу странка – тужилац. Таква овлашћења придвиђена су одредбама Закона о промету непокретности („Службени гласник РС“, бр. 93/14, 121/14 и 6/15).

Овлашћења самосталног државног органа предвиђена су и чланом 11. став 4. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09). Овом одредбом предвиђено је да ако су управним актом повређена имовинска права и интереси јединице локалне самоуправе, управни спор може да покрене и надлежно правобранилаштво.

Поступање Правобранилаштва као самосталног органа прописано је и одредбом члана 39. а у вези са чланом 38. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 88/13, 105/14, 104/16 – др. закон, 108/16, 113/17, 95/18 и 153/20), по којој је предвиђено да је правобранилаштво јединице локалне самоуправе дужно да поднесе тужбу за поништење уговора из члана 39. овог закона, који је закључен супротно прописима.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА И УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ ПРАВОБРАНИЛАШТВА ГРАДА НОВОГ САДА

Одлуком о Правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23) прописано је да послове из надлежности Правобранилаштва обављају Градски правобранилац и заменици градског правобраниоца, с тим што послове у правобранилаштву обављају и запослени на административним, рачуноводственим, информационим и другим пословима.

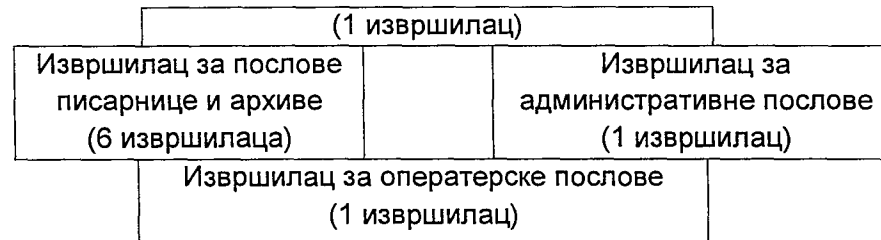
Према Правилнику о организацији и систематизацији радних места у градским управама, посебним организацијама и службама Града Новог Сада, бр. 021-02/2023-51-II од 21.02.2023. године, 021-02/2023-83-II од 28.03.2023. године и 021-02/2023-308-II од 30.11.2023. године, у поглављу XXIV – Организација и систематизација радних места у Правобранилаштву Града Новог Сада, систематизована су радна места Градског правобраниоца, 17 заменика Градског правобраниоца, секретара Правобранилаштва Града Новог Сада и 11 запослених. Такође је образована и ужа унутрашња јединица – Одсек писарнице и архиве, где се обављају послови писарнице, архиве, административно-технички и други оперативни послови. Одсеком руководи шеф одсека, у складу са Правилником.

У 2024. години су послове из надлежности Правобранилаштва обављали Градски правобранилац, 17 заменика Градског правобраниоца, извршилац за правне послове и шест извршилаца за административне послове и послове писарнице и архиве.

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ СИСТЕМАТИЗОВАНИХ МЕСТА У ПРАВОБРАНИЛАШТВУ ГРАДА НОВОГ САДА

Градски правобранилац
Заменици Градског правобраниоца (17 заменика)
Секретар Правобранилаштва
Извршилац за правне послове (1 извршилац)
Извршилац за економске послове (1 извршилац)
Унутрашња организациона јединица Одсек писарнице и архиве
Шеф одсека

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

Правилником о управи у Правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, број 61/15), ближе су уређени послови управе у Правобранилаштву и начин рада, а нарочито руковођење Правобранилаштвом, послови и овлашћења у вези са организацијом рада, радним односима, материјално-финансијским, административним и другим пословима, однос Правобранилаштва према грађанима и јавности, начин вођења евиденције и расподела предмета, начин поступања са архивским материјалом, као и други послови у области унутрашње организације од значаја за рад Правобранилаштва, у складу са законом и другим актима.

IV. СРЕДСТВА ЗА РАД И МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

Седиште Правобранилаштва је у Новом Саду, у Улици Војвођанских бригада број 17, у складу са Одлуком о о правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23)

Правобранилаштво је умрежено у Информациони систем „Либра“, којим се у целости воде послови Писарнице правобранилаштва који се односе на вођење уписника и именика: П, И, У, А, М, Рз, М, Јп, Р и О, дактилографски послови и свака друга радња у вези са писарницом, обрађивачем предмета, дактилобироом и свим административним пословим

ПРЕГЛЕД ПЛАНИРАНИХ И УТРОШЕНИХ СРЕДСТАВА У 2024. ГОДИНИ

Раздео	Глава	Функција	Програм	П. активност / Пројекат	ПБ	Ек. клас.	ИФ	ПФП	Синтетика	О П И С	Планирана средства	Утрошена средства	Разлика
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12	12
22										ПРАВОБРАНИЛАШТВО ГРАДА НОВОГ САДА	73,516,000.00	65,927,276.32	7,477,570.33
	22.01									ПРАВОБРАНИЛАШТВО ГРАДА НОВОГ САДА	73,516,000.00	65,927,276.32	7,477,570.33
		330								Судови	73,516,000.00	65,927,276.32	7,477,570.33
			0602							Програм 15: Опште услуге локалне самоуправе	73,516,000.00	65,927,276.32	7,477,570.33
				0602 - 0004						ПА: Општинско / градско правобранилаштво	73,516,000.00	65,927,276.32	7,477,570.33
					511	411				Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	54,046,027.00	52,229,362.08	1,816,664.92
							01	511.01	4111	Плате, додаци и накнаде запослених	54,046,027.00	52,229,362.08	1,816,664.92
					512	412				Социјални доприноси на терет послодавца	8,187,973.00	7,912,748.35	275,224.65
							01	512.01	4121	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	5,404,602.70	5,222,936.27	181,666.43
							0	512.0	412	Допринос за	2,783,370.30	2,689,812.08	93,558.22

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

						1	2	2	здравствено осигурање				
					51 3	41 3			Накнаде у натури	365,000.00	246,844.48	118,155.52	
							0 1	513.0 1	413 1	Накнаде у натури	365,000.00	246,844.48	118,155.52
					51 4	41 4			Социјална давања запосленима	2,610,000.00	1,365,553.45	1,244,446.5 5	
							0 1	514.0 1	414 1	Исплата накнада за време одсуствовања са посла на терет фондова	300,000.00	0.01	299,999.99
							0 1	514.0 2	414 3	Отпремнине и помоћи	900,000.00	0.00	900,000.00
							0 1	514.0 3	414 4	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	1,410,000.00	1,365,553.44	44,446.56
					51 5	41 5			Накнаде трошкова за запослене	650,000.00	519,401.93	130,598.07	
							0 1	515.0 1	415 1	Накнаде трошкова за запослене	650,000.00	519,401.93	130,598.07
					51 6	41 6			Награде запосленима и остали посебни расходи	800,000.00	327,259.22	472,740.78	
							0 1	516.0 1	416 1	Награде запосленима и остали посебни расходи	800,000.00	327,259.22	472,740.78
					51 7	42 1			Стални трошкови	10,000.00	0.00	10,000.00	
							0 1	517.0 1	421 1	Трошкови платног промета и банкарских услуга	10,000.00	0.00	10,000.00
					51	42			Трошкови путовања	1,185,000.00	189,816.00	995,184.00	

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

					8	2							
							0 1	518.0 1	422 1	Трошкови службених путовања у земљи	600,000.00	189,816.00	410,184.00
							0 1	518.0 2	422 2	Трошкови службених путовања у иностранство	585,000.00	0.00	585,000.00
					51 9	42 3				Услуге по уговору	4,411,000.00	1,998,953.87	2,412,046.1 3
							0 1	519.0 1	423 3	Услуге образовања и усавршавања запослених	450,000.00	58,500.00	391,500.00
							0 1	519.0 2	423 5	Стручне услуге	1,770,000.00	604,392.02	1,165,607.9 8
							0 1	519.0 3	423 9	Остале опште услуге	2,191,000.00	1,336,061.85	854,938.15
					52 0	46 3				Трансфери осталим нивоима власти	900,000.00	788,846.65	0.00
							0 1	520.0 1	463 1	Текући трансфери осталим нивоима власти	900,000.00	788,846.65	
					52 1	48 3				Новчане казне и пенали по решењу судова	1,000.00	0.00	1,000.00
							0 1	521.0 1	483 1	Новчане казне и пенали по решењу судова	1,000.00	0.00	1,000.00
					52 2	48 5				Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	350,000.00	348,490.29	1,509.71
							0 1	522.0 2	485 1	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	350,000.00	348,490.29	1,509.71

V. ПРЕГЛЕД СТАЊА И СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА ПО УПИСНИЦИМА

У току 2024. године, Правобранилаштво је обављало послове из своје надлежности, и то:

- сачињавање тужби Града против трећих лица и упућивање тужби надлежним судовима, израда одговора на тужбе у којима су Град и установе које заступа тужени, улагање жалби и других редовних и ванредних правних лекова против одлука суда и других органа, учествовање у својству умешача у судском поступку по тужбама других правних лица, подношење предлога за извршење и улагање приговора против решења о извршењу, израда других поднесака у току трајања поступка, као и дописа према заступаним органима, давање одговора на правне лекове супротне стране и

- учествовање у поступцима закључења судских и вансудских поравнања, приступ на рочишта и расправе пред судовима и органима управе.

На основу Одлуке о правобранилаштву Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 63/14, 59/18 и 46/23), Правобранилаштво заступа и установе чији је оснивач Град, а које се финансирају из буџета Града, а у извештајном периоду заступало је установе у **469 предмета**.

На основу посебно датог пуномоћја о заступању и других правних лица чији је оснивач Град, а у правним стварима где је Град солидарно тужени са ЈКП „Зоохигијена и ветерина Нови Сад“, Нови Сад, Правобранилаштво је у извештајном периоду заступало ово јавно комунално предузеће у **452 предмета**.

На основу датог пуномоћја о заступању и других правних лица чији је оснивач Град, Правобранилаштво је у извештајном периоду такође заступало и јавна предузећа у ликвидацији, и то Јавно предузеће „Завод за изградњу Града“ у Новом Саду – у ликвидацији, и Јавно предузеће „Пословни простор“ у Новом Саду – у ликвидацији, и то укупно у **279 предмета**.

У Извештају су табеларно приказани подаци о укупном броју предмета, броју предмета по свим уписницима, са исказаним бројем решених предмета у 2024. години, појединачно и укупно, те укупан број предмета у раду, са показатељима стања решених и нерешених предмета.

**ПРЕГЛЕД ПО УПИСНИЦИМА
ЗА ПЕРИОД
од 1.1.2024. године до 31.12.2024. године**

УПИСНИК	НЕРЕШЕНО ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ	ПРИМЉЕНО	УКУПНО	РЕШЕНО У НАВЕДЕНОМ ПЕРИОДУ	У РАДУ
П	8096	3181	11277	2368	8909
И	1433	1611	3044	1097	1947
М	406	790	1196	652	544
А	23	3	26	7	19
У	1076	77	1153	60	1093
Р	104	32	136	27	109
РЗ	40	24	64	18	46
О	4779	3531	8310	3207	5103
ЈП	436	127	563	436	127
УКУПНО:	16393	9376	25769	7872	17897

**Појашњење следећих ознака уписника:*

„П“ – парнични предмети (предмети накнаде штете, утврђивање права својине, иселјење из пословних просторија, привредни и радни спорови...)

„И“ – извршни предмети (предмети по предлогу за извршење на основу извршне или веродостојне исправе)

„М“ – правна мишљења у вези са закључивањем имовинско-правних уговора

„А“ – адхезиони предмети (предлози постављени у кривичном поступку ради досуде имовинско-правног захтева)

„У“ – управни предмети (управни поступци и управни спорови)

„Р“ – ванпарнични предмети

„РЗ“ – предмети замене у заступању

„О“ – остали предмети

„ЈП“ – предмети управе у правобранилаштву

1. Из уписника „П“ под редним бројем 1, види се да је парничних предмета у 2024. години укупно било 11277. Од тога је решено 2368 предмета, а у раду је остало 8909 предмета. У овим предметима Правобранилаштво је имало положај странке у поступку – туженог, тужиоца или умешача на страни туженог или тужиоца, у складу са законима.

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

Правобранилаштво је предузело све процесне радње, и то подношење тужби, давање одговора на тужбе, улагање жалби, ревизије, предлоге за понављање поступка, састављање других поднесака и приступ на рочишта.

1.1) За ове предмете карактеристично је то што се највећи број односи на:

а) накнаду штете због уједа паса луталица – **2716**, с тим што у **452** предмету Правобранилаштво на основу пуномоћја заступа ЈКП „Зоохигијена и ветерина Нови Сад“ Нови Сад.

За ове предмете је карактеристично то што је у свим случајевима Град тужена страна, сам или солидарно са јавним комуналним предузећима. Тужбени захтеви у предметима накнаде штете због уједа паса луталица углавном се усвајају у целости, а у свим предметима коришћена су сва редовна, а тамо где постоје законски услови, и ванредна правна средства. Број ових предмета незнатно је повећан је у односу на број предмета из претходне године, у којој је, према Извештају о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2023. годину, у раду било укупно 2562 предмета.

Правилником о поступку и начину решавања захтева за мирно решавање спорова за накнаду штете настале услед уједа напуштених животиња, пада у шахт, рупу и оклизнућа на снегу и леду на територији Града Новог Сада (у даљем тексту: Правилник), („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 50/15, 61/15, 68/16, 53/17 и 8/21), уређен је начин и поступак решавања о захтевима за накнаду штете настале услед уједа напуштених животиња на територији Града. Странке се обраћају овом правобранилаштву ради споразумног решавања спорног односа и оно је дужно да примљени захтев, у року од три дана од дана пријема, уколико је исти уредан и потпун, достави Комисији за процену основаности предлога за мирно решавање спорова за накнаду штете настале услед уједа напуштених животиња, пада у шахт, рупу и оклизнућа на снегу и леду на територији Града (у даљем тексту: Комисија). Комисија, након утврђивања чињеница и околности које су битне за одлучивање о поднетом захтеву, доставља Правобранилаштву Мишљење о основаности предлога за мирно решавање спора и висини износа накнаде штете (у даљем тексту: Мишљење), и оно је у обавези да поступи по истом. На основу Мишљења, Правобранилаштво сачињава споразум о вансудском поравнању и обавештава оштећеног, у року од осам дана од дана пријема Мишљења, о датуму и месту потписивања споразума. Потписан и оверен споразум доставља се ресорној управи, најкасније наредног дана од дана потписивања, како би се извршило плаћање на име вансудског поравнања.

У 2024. години, Комисији је упућено укупно 1081 захтев за мирно решавање спорова за накнаду штете настале услед уједа напуштених животиња. Пред Комисију за вансудска поравнања приступило је 777 грађана, а на основу Мишљења Комисије закључено је **766** споразума о вансудском поравнању, а четворо оштећених који су поднели захтев за мирно решавање спорова нису се сагласили са закључењем поравнања, јер су сматрали да су понуђени износи вансудских поравнања ниски, док је за 7 захтева Комисија констатовала да наведене повреде нису настале као последица угриза пса или мачке.

Просечна висина новчане накнаде на име накнаде штете која је исплаћена по Правилнику креће се од 40.000,00 до 80.000,00 динара.

Ступањем на снагу Правилника и закључењем споразума о вансудским поравнањима, а што се види из горе наведеног, поред велике уштеде на име тражене накнаде штете опредељене по основу Правилника, избегнути су и трошкови судских поступака и законске затезне камате, који су несразмерно високи у односу на висине тужбених захтева.

б) накнаду штете због упада у рупе и сливнике и оклизнућа на леду на јавним површинама – **3625** предмета

За ове предмете такође је карактеристично да је у свим случајевима Град тужена страна, сам или солидарно са јавним или јавним комуналним предузећима. Тужбени захтеви у предметима накнаде штете због упада у рупе и сливнике на јавним површинама углавном се усвајају у целости, а у свим предметима коришћена су сва редовна, а тамо где постоје законски услови, и ванредна правна средства. Број ових предмета је повећан у односу на број предмета из претходне године, у којој је, према Извештају о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2023. годину, у раду било укупно 2836 предмета.

У 2024. години, пред Комисију за вансудска поравнања приступило је 1286 грађана, а на основу Мишљења Комисије закључен је **1281** споразум о вансудском поравнању, четворо оштећених који су поднели захтев за мирно решавање спорова нису се сагласили са закључењем поравнања јер су сматрали да су понуђени износи вансудских поравнања ниски, док је за један захтев Комисија констатовала да се ради о повредама које нису настале услед оштећења на јавним површинама нити оклизнућа на снегу и леду.

Просечна висина новчане накнаде на име накнаде штете која је исплаћена по Правилнику креће се од 60.000,00 до 90.000,00 динара.

Ступањем на снагу Правилника и закључењем споразума о вансудским поравнањима, а што се види из горе наведеног, поред велике уштеде на име тражене накнаде штете опредељене по основу Правилника, избегнути су и трошкови судских поступака и законске затезне камате, који су несразмерно високи у односу на висине тужбених захтева.

в) накнаде за фактички експроприсано земљиште – **1687** предмета са врло високим новчаним потраживањима:

- П. 4110/2023 Тужилац Општа земљорадничка задруга Ветерник против туженог Града, исп. 415.690.880,00 динара;
- П. 4945/23 Тужилац К.М. против туженог Града, исп. 329.023.479,58 динара;
- П. 2411/2024 Тужилац У.Ђ. против туженог Града, исп. 320.859.019,20 динара;
- П. 5414/23 Тужилац К.К. и други против туженог Града, исп. 264.471.768,00 динара;

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

- П. 390/23 Тужилац П.Ј. против туженог Града, исп. 346.058.388,00 динара;
- П. 5365/23 Тужилац С.С. и други против туженог Града, исп. 212.741.620,00 динара;
- П. 4506/23 Тужилац С.Б. и други против туженог Града, исп. 199.185.652,00 динара;
- П.5394/23 Тужилац С.Ж. против туженог Града, исп. 176.937.464,00 динара;
- П.5506/23 Тужилац Ш.Ј. и други против туженог Града, исп. 177.751.082,00 динара.

Број парничних предмета за фактички експроприсано земљиште такође је повећан у односу на број предмета из претходне године, у којој је према Извештају о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2023. годину у раду било 1331 предмета.

Битно је напоменути да се предмети по тужбама за исплату накнаде за фактички експроприсано земљиште могу поделити у две групе:

1. Поступци по тужбама физичких лица против туженог Града Новог Сада, за накнаде за одузето земљиште, у којима су тужиоци уписани као власници земљишта у изводима из листа непокретности. Тужиоци у тужбама наводе да је земљиште у власништву физичког лица претворено у улицу без спровођења поступка утврђеног Законом о експропријацији, од стране јединице локалне самоуправе.

Ова врста тужби везана је за земљишта која су уписана као приватна својина, а за која физичка лица, односно тужиоци, тврде да је Град преко тих парцела изградио улице.

У одговору на тужбу, Правобранилаштво оспорава и основ и висину тужбеног захтева, а посебно истиче да се у овим поступцима не могу применити одредбе Закона о експропријацији, јер експропријације по правилу није ни било, што је потврдила и Народна скупштина Републике Србије доношењем Аутентичног тумачења одредаба члана 1, члана 5. став 1. и члана 53. ст. 1. и 2. Закона о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01 – СУС, 20/09 и 55/13 – УС), према којем се одредбе овог закона могу примењивати само на непокретности које су експроприсане на начин прописан Законом о експропријацији, а у случајевима када је одузимање или ограничење права на непокретностима извршено без спроведеног поступка експропријације, на исте се не примењују одредбе овог закона.

Надаље, Правобранилаштво сматра да се ове тужбе могу третирати само као облигационо-правни захтев за накнаду штете, те у том смислу истиче и приговор застарелости потраживања, имајући у виду одредбе Закона о облигационим односима.

Правобранилаштво такође истиче да је улица по правилу настала вољом лица која су на том локалитету бесправно саградила објекте, а не актима јединице локалне самоуправе, те да због тога Град не може бити обавезан на исплату вредности земљишта. У зависности од случаја, Правобранилаштво истиче и друге приговоре и доставља доказе којима оспорава тужбени захтев.

Такође, инсистира се на саслушању тужилаца и евентуалних сведока који имају сазнања о томе када је и како улица настала, те на прибављању процене Пореске управе о тржишној вредности спорне парцеле.

По правилу, у овим поступцима суд прибавља процену Пореске управе о тржишној вредности спорне парцеле, али на предлог тужиоца одређује и вештачење на ове околности, с обзиром на то да према ставу Уставног суда Србије процена Пореске управе представља најнижи износ тржишне вредности спорне парцеле, али се иста може утврђивати и вештачењем, те у случају да је процена вештака већа од процене Пореске управе, суд досуђује износ утврђен у Налазу и мишљењу вештака грађевинске струке.

Приликом одређивања задатка вештаку, Правобранилаштво инсистира на томе да се, поред задатка који је вештаку дао тужилац, вештак изјасни и на следеће околности:

- којих су све парцела тужиоци или њихови правни претходници били власници,
- када је извршена парцелација основне парцеле и на основу ког акта,
- на чији захтев су формиране парцеле са подбројевима,
- да ли су парцеле продаване,
- на који начин је купцима плацева обезбеђен прилаз плацевима,
- да ли су спорне парцеле коришћене као прилазни пут плацевима и по чијој диспозицији,
- да ли су тужиоци или њихови правни претходници продавали плацеве до фактички успостављеног пута,
- да ли је планска документација покривала фактичко стање настало на терену вољом тужилаца и осталих становника који живе у том делу, односно да ли је плански документ настао као реализација постојећег стања,
- да ли је спорна улица изграђена од стране власника суседних парцела или туженог,
- да ли предметна улица представља пут у смислу Закона о јавним путевима,
- колика је била вредност земљишта на коме су плачеви пре, а колика после формирања наведеног пута и колику су новчану корист тужиоци или њихови правни претходници остварили од отварања улице.

Суд у овим поступцима по правилу усваја све доказне предлоге странака, те након спроведеног доказног поступка постављене тужбене захтеве усваја у целисти.

У поступцима Правобранилаштво истиче и користи пресуде којима су одбијени тужбени захтеви тужиоца у истим или сличним правним ситуацијама и ставове судске праксе из Решења Врховног касационог суда, Рев. 1808/10 од 16.11.2011. године, у коме стоји: „... Ранији власник нема право на новчану накнаду за земљиште, које је остављено као пут приликом

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

продаје плацева, а касније фактички одузето за улицу без његове сагласности, ако је вредност спорног земљишта урачуната у цену сваког појединачног плаца, без обзира на то што није посебно исказана“.

На првостепене пресуде Правобранилаштво улаже жалбе, а одлуке другостепених судова по правилу потврђују првостепене пресуде. Међутим, напомињемо да се дешава да у истој правној ситуацији, већа истог другостепеног суда донесу различите одлуке.

Уколико постоје услови прописани Законом о парничном поступку, Правобранилаштво Града Новог Сада изјављује и ревизију на другостепену одлуку.

Међутим, и тамо где постоје законски услови за изјављивљање ревизије, одлуке суда по ревизији односе се на одбијање истих као неоснованих. У образложењу се суд, између осталог, позива и на праксу Европског суда за људска права, који је донео бројне пресуде у примени члана 1. Протокола број 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, која штити приватну својину, која је, након што је ратификована од стране наше државе (2003. године), постала и саставни део нашег правног поретка, у смислу члана 194. ст. 4. и 5. Устава Републике Србије, и непосредно се примењује, полазећи пре свега од тога да се ствар у приватној својини може одузети у општем интересу, и то само са накнадом која би се равнала према тржишној вредности.

Након правноснажности и извршности пресуде у овој правној ствари, уколико је то утврђено у пресуди, подноси се захтев за упис права јавне својине на предметној парцели, а уколико у пресуди није утврђено да се Град има уписати као власник спорне парцеле, подноси се тужба за утврђење права својине.

2. Поступци по тужбама физичких лица против туженог Града Новог Сада, ради исплате за експроприсано земљиште због тога што су планским актима парцеле у власништву физичких лица предвиђене за јавне намене: јавне саобраћајнице, проширења и изградња основних школа, изградња предшколске установе, проширења градског гробља, заштитно зеленило, спортски парк, јавни културни центар, заједничке блоковске површине, али нису приведене намени.

Тужиоци у тужбама наводе да је земљиште у својини физичког лица, али да су онемогућени да мирно користе своју имовину, јер је тужени донео Генералне урбанистичке планове којима су планиране горе означене намене. Тужиоци се у тужбама позивају на Европску конвенцију о грађанским правима и људским слободама, истичући притом да се ради о фактичким експропријацијама, те да су тужиоци онемогућени да мирно користе, продају и изнајмљују своје непокретности, позивајући се на судску праксу у случајевима у којима је донета одлука у корист тужилаца.

У одговору на тужбу, а након изјашњења надлежних ресорних управа, Правобранилаштво оспорава основ и висину тужбеног захтева, истиче приговоре недостатка активне легитимације на страни тужилаца и пасивне легитимације на страни

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

туженог, као и приговор стварне ненадлежности судова за решавање у наведеним правним стварима. Надаље, истиче се да тужиоци немају право на накнаду јер за њих није наступила штета, као сопственике предметних парцела, да врше својинска права на парцелама, они су и даље власници наведених непокретности и у поседу су истих. Сама чињеница да је Град Нови Сад донео одређени плански акт, који није реализован, не значи да је тужиоцима причињена штета. Доношење и постојање урбанистичких планова који предвиђају изградњу објекта од јавног значаја у ствари представља предуслов за покретање поступка утврђивања јавног интереса пред Владом Републике Србије, а након тога поступака експропријације пред надлежним органом јединице локалне самоуправе.

У даљим токовима поступка, Прабранилаштво инсистира на саслушању тужилаца, на прибављању процене Пореске управе о тржишној вредности спорне непокретности, као и на свим другим доказима и приговорима које тражи у поступцима фактичке експропријације.

1.2) Правобранилаштво је, такође, ангажовано у следећим споровима велике вредности, у којима је тужени, тужилац или умешач Град:

1.2.1 Број П. 2673/2023 – Поступак у правној ствари тужиоца АД „Неимар“ у стечају, против туженог Града, всп. 74.851.808,00 динара

Предмет поступка је исплата закупнине за период од 01.12.2016.године до 19.08.2021.године коју му тужени дугује на име коришћења некретнине. У петиту тужбеног захтева тужилац тражи да се тужени обавезе да исплати тужиоцу новчани износ на име неоснованог обогаћења за коришћење пословног објекта. Тужени је у одговору истакао да уколико је у питању потраживање на име коришћења објекта, у том случају је према одредбама Закона о облигационим односима у питању закупнина, а не институт неоснованог обогаћења, тачније стицања без основа. С обзиром на то да је рок застарелости плаћања закупнине 3 године то ни утужени период нема основа, те је тужени истакао приговор застарелости потраживања. Тужени је истакао да не постоји институт неоснованог обогаћења. Уколико се мислило на стицање без основа онда је неоснован тужбени захтев и у погледу камате. С обзиром на то да је тужени био савестан произилази да тужиоцу не припада ни износ од РСД 15.375.938,14 имајући у виду одредбе члана 210. и 214. Закона о облигационим односима. Тужени је истакао да тужилац није власник спорног објекта па да он могао да потражује износ који тражи. Самим тим што тужилац никако није могао да издаје у закуп објекат који није његов, исти не само да не може бити његова својина већ не може да потражује накнаду по основу претпрплъене штете од ствари која није ни у његовом поседу, а која чињеница му није непозната. Тужени је истицао да лица која су купила привредно друштво „НЕИМАР“ Нови Сад нису купила путем приватизације предметну зграду и како на истој тужилац нема стварна права, исти није и не може бити активно легитимисан, те је истакнут приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца. Оно што је одмах истакнуто у одговору туженог је чињеница да је Република Србија 23.04.2021.године поднела тужбу Привредном суду у Новом Саду посл. бр. П

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

1070/2021 против овде тужиоца ради излучења непокретности из стечајне масе и утврђења права својине на згради која је предмет и овог тужбеног захтева, те је сходно томе тужени истакао да је у току поступак који може да произведе другачије стварно стање и да исто представља претходно правно питање (члан 223. став 1. тачка 1. Закона о парничном поступку) , те је предложио да се поступак у овој правној ствари прекине до правноснажног окончања поступка који се води по тужби Републике Србије. Тужени је предложио да се на мешање позове и Република Србија што је иста прихватила. Тужени се обратио у поступку који се води пред овим судом посл. бр П 966/2019 Агенцији за приватизацију и Министарству привреде Републике Србије ради добијања информације о евентуалном накнадном подношењу захтева од стране купаца и евентуалној накнадној процени имовине Друштвеног предузећа у поступку контроле те је и добио изјашњење Министарства привреде. На рочишту одржаном 25.01.2022.године суд је донео решење којим је дозволио мешање Републике Србије на страни туженог, донео је решење којим је одређен прекид поступка и које решење је правноснажно.

1.2.2. Број П. 51/2024 – Поступак у правној ствари тужиоца Стечајана маса стечајног дужника АТП „Војводина“ АД Нови Сад – у стечају, против туженог Града, уз учешће умешача И.Д. на страни тужиоца, всп. 3.515.083.232,00 динара.

Тужилац тужбом тражи накнаду штете у висини од 748.864.000,00 динара, за период од 1.3.2013. године до 31.10.2015. године. Допунским Налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке од 22.8.2016. године, опредељена је укупна висина штете за тражени период, на дан 1.6.2016. године, у висини од 541.917.445,00 динара. У међувремену, дозвољено је учешће И.Д. као умешача на страни тужиоца, чему се тужени противио наводећи као разлог да исти нема правни интерес да би био учесник у овом поступку.

Дана 5.7.2017. године, тужилац је преиначио тужбени захтев тако што је на име штете због изгубљене добити из пословања саме аутобуске станице, за период од 01.03.2013. године до 31.10.2015. године, потраживао износ од 635.357.184,00 динара, са законском затезном каматом почев од 1.06.2016. године, па до коначне исплате.

Надаље, на име накнаде штете по основу изгубљене добити из саме делатности тужиоца, тј. по основу престанака превоза путника у међумесном и међународном саобраћају, престанка рада сервисног центра и престанка заступништва у продаји аутобуса марке „Evobus“, „Setra“ и „Mercedes“, за период од 01.03.2013. године до 31.10.2015. године, тужилац потражује износ од 2.879.726.048,00 динара, са законском затезном каматом почев од 1.06.2016. године, па до коначне исплате. Тужени се противио преиначењу, као и овако преиначеном тужбеном захтеву.

Дана 23.01.2018. године, Привредни суд у Новом Саду, под бројем 3.П.191/16, донео је пресуду којом је одбијен тужбени захтев тужиоца за исплату главног дуга од 3.515.083.232,00 динара, са законском затезном каматом почев од 1.6.2016. године, па до исплате, а тужилац је обавезан да туженом Граду исплати износ од 1.338.674,00 динара, на име трошкова парничног поступка, у року од 8 дана под претњом извршења.

На наведену пресуду умешач је изјавио жалбу дана 28.02.2018. године, а тужилац дана 8.03.2018. године. Тужени је доставио одговоре на жалбе.

Пресудом Привредног апелационог суда, посл. број 2 Пж. 2658/2018 од 12.09.2019. године, одбијена је жалба тужиоца изјављена против пресуде Привредног суда у Новом Саду, посл. број 3 П. 191/2016 од 23.01.2018. године. На наведену пресуду изјављена је ревизија од стране тужиоца и умешача. Тужени је доставио одговоре на ревизије. Чека се ревизијска пресуда Врховног касационог суда у Београду.

Врховни касациони суд у Београду донео је решење број Прев. 56/2020 дана 10.09.2020. године, у коме је наведено да се списи предмета пословни број П. 191/2016 враћају Привредном суду у Новом Саду, ради даљег поступања, а услед отварања стечајног поступка над тужиоцем АТП „Војводина“ АД Нови Сад. Решењем Привредног суда у Новом Саду, посл. број П. 191/2016 од 21.10.2020. године, одређен је прекид поступка, у складу са налогом Врховног касационог суда. Тужени и умешач изјавили су жалбе на решење о прекиду, али је Привредни апелациони суд у Београду решењем посл. број 2. Пж. 5487/2020, од 10.12.2020. године, жалбу умешача одбацио као недозвољену, а жалбу туженог одбио као неосновану. Привредни суд у Новом Саду, под бројем П.191/2016, дана 20.01.2023. године, доноси решење којим се одређује наставак поступка у овој правној ствари, те наводи да се као тужилац сада означава Стечајана маса стечајног дужника АТП „Војводина“ АД Нови Сад – у стечају. На наведено решење тужени је дана 3.02.2023. године изјавио жалбу.

Решењем Привредног апелационог суда у Београду број Пж. 1226/2023 од 6.12.2023. године, жалба је одбијена као неоснована. Списи предмета Привредног суда у Новом Саду биће прослеђени Врховном суду у Београду ради одлучивања о ревизији тужиоца и умешача.

1.2.3. Број П. 20/2023 – Поступак у правној ствари тужиоца Ђ.М.из Новог Сада против 4Е. из Новог Сада, V.C. из Новог Сада и Град Нови Сад , уз учешће умешача Х.ДТД. и К.М. исп. 45.847.943,00 динара.

Тужилац тужбом тражи накнаду штете у износу од 45.847.943,00 динара због извођења радова на суседној парцели који су, према наводима из тужбе утицали штетно на некретнину у власништву тужиоца. Вештачење је прво поверено Грађевинском факултету из Суботице, али због недостатака у изради налаза и мишљења, вештачење је поверено В.П. дипломираном грађевинском инжењеру, а који је требао да одговори на питање да ли постоји узрочно-последична веза између радова и оштећења на објекту. Усвојен је доказни предлог тужиоца да се одреди економско финансијско вештачење.

1.2.4. Број П. 169/2024 – Поступак у правној ствари тужиоца ДОО „Конинг“ против туженог Града Новог Сада и Аутономне Покрајине Војводине, исп. 46.560.633,18 динара.

Предмет поступка је накнаде материјалне штете због незаконитог рада органа управе тужених Града Новог Сада и АП Војводине. Достављена је копија тужбе са прилозима надлежним управама ради изјашњења. Тужени је уложио одговор на тужбу и одржано је припремно рочиште на коме су предложени докази. На расправи која ће бити одржана 11.03.2019.године биће саслушан законски заступник тужиоца, па ће суд одлучити и о редоследу извођења даљих доказних предлога. Суштина је да тужилац тражи како накнаду штете тако и изгубљену добит. Према наводима тужених тужбом су обухваћени и периоди када тужилац реално није могао да ради те је у том правцу и тужбени захтев превисоко постављен. Тужени Град редовно добија изјашњења надлежне инспекције везано за спорни предмет. Током поступка је саслушан законски заступник тужиоца, стим што суд није до краја одлучио о доказним предлозима туженог 1.реда у смислу саслушавања предложених сведока, а на околност законитог поступања туженог 1.реда. Следећи корак који је Суд прихватио је да ће донети решење којим ће бити одређено грађевинско вештачење на околности из тужбе и одговора на тужбу. Исто је донето, те је прихваћен предлог и Града на које околности је потребно да вештак грађевинске струке да свој налаз, те је опредељена и личност вештака Зоран Станић. Вештак грађевинске струке је дана 01.09.2020.године доставио Налаз и мишљење које је Правобранилаштво доставило Градској управи за инспекцијске послове, а на које се ова управа изјаснила у кратком року доставивши питања и примедбе за вештака. У међувремену је трећи пут промењена поступајућа судија и рочиште је заказано за 09.02.2021.године. Вештак грађевинске струке није одговорио задатку вештачења које је одређено решењем суда, као што није одговорио ни на питања нити је уважио примедбе тужених. Из тог разлога тужени су предложили друго вештачење са идентичним задатком, коме се противио тужилац, али је суд својим решењем одредио исто. Нови вештак је затражио неопходну документацију од свих учесника у поступку, те је потврдио да је исту запримио и да је почео са изградом налаза. С обзиром на то да су се налази вештака разликовали и да се исти нису усагласили одређено је треће вештачење путем Републичког завода за судска вештачења који налаз је урађен и вештак је саслушана. У међувремену је урађено и економско вештачење.

1.2.5. Број П.5506/2023 – Поступак у правној ствари тужилаца Ј.Ш. и М.Р. против тужених Града Новог Сада и Републике Србије, исп. 177.751.082,00 динара

Предмет спора је исплата. Тужбом је тражена исплата 177.751.082,00 динара на име исплате за парцелу, ради изградње живинарске задруге али експропријација није никада спроведена и он нити нико после њега није добио новац за ту парцелу бр. 4674/9 К.О Стари Футог. Суд је 25.09.2024. године донео пресуду Наводе које је истицало Правобранилаштво у току поступка јесте да се ово морало расправљати у поступку реституције. Суд је пресудио да се тужиљама исплати износ од 177.751.082,00 динара Жалба је поднета дана 12.11.2024. године.

1.2.6. Број П. 19/2023 – Поступак у правној ствари тужиоца Стечајна маса „Аутотранспортно предузеће Војводина“ АД Нови Сад – у стечају, уз умешача на страни тужиоца Д. И., против туженог Града Новог Сада ради накнаде штете, исп. 6.777.207.288,00 динара.

Тужилац тужбом тражи накнаду штете за период од 01.12.2011. до 28.02.2013. године у износу од 23.402.000,00 динара месечно, што укупно износи 351.030.000,00 динара. Пресудом Привредног суда у Новом Саду посл. бр.1.П.856/2013 од 03.12.2013. године одбијен тужбени захтев тужиоца са позивом на утврђење у пресуди Врховног касационог суда број Прев-58/2013 и Пзз-1/2013 од 9.5.2013.године, да је Уговор од 8.5.2006.године ништав у делу који се тиче извршења уговора од стране туженог у погледу обезбеђења тужиоцу искључиво обављања делатности прихватања и отпремања аутобуса у међумесном и међународном саобраћају. Од стране тужиоца, дана 21.01.2014. године је уложена жалба. Привредни Апелациони суд је донео дана 30.07.2015. године под посл. бр. Пж.2012/2014 решење којим је укинута пресуда Привредног суда у Новом Саду, број П.-8569/13 од 03.12.2013.године. У поновљеном поступку дана 5.07.2016.године, првобитни тужбени захтев је прецизиран односно снижен је на износ од 253.761.675,00 динара и затим дана 26.10.2016. године постављен на 297.823.680,00 динара те је предложено је допунско вештачење које је суд усвојио. Поднеском од 5.7.2017. године тужилац је повисио тужбени захтев на 6.777.207.288,00 динара. Пресудом Привредног суда у Новом Саду, посл. бр.1П.1327/2015 од 16.11.2017. године тужбени захтев тужиоца је одбијен у целисти. Жалбе против наведене пресуде су изјавили умешач и тужилац. Жалбе тужиоца и умешача су одбијене Пресудом Привредног Апелационог суда, пословни број 5.Пж.1102/2018 од 16.05.2019. године против које су тужилац и умешач изјавили ревизије. Решењем Врховног касационог суда посл.бр. Прев. 423/2019 од 03.09.2020. године враћени су списи предмета Привредном суду у Новом Саду, ради поступања, а услед отварања стечајног поступка над тужиоцем АТП Војводина АД Нови Сад. Привредни суд у Новом Саду, посл.бр. П. 1327/2015 од 23.12.2020. године одређен је прекид поступка, на које Решење је тужени Град Нови Сад изјавио жалбу. Жалбу на Решење којим се одређује прекид поступка изјавио је умешач И. Д. Поднеском тужиоца предложен је наставак поступка. Решењем Привредног Апелационог суда, посл. бр. Пж. 1154/21 од 24.02.2021. године одбијена су као неосноване жалбе умешача и туженог и потврђено је Решење Привредног суда у Новом Саду, посл.бр. П. 1327/15 од 23.12.2020. године. Тужилац је обавестио Суд да је Решењем Привредног суда у Новом Саду, посл. бр. 2 Ст 9/2010 од 03.08.2022. године закључен стечајни поступак над тужиоцем, те да је поступак настављен над стечајном масом иза стечајног дужника, те је у складу са тим означен тужилац Стечајна маса „Аутотранспортно предузеће Војводина“ АД Нови Сад – у стечају, Нови Сад, Пут повосадско партизанског одреда 1а, МБ: 27012426. Решењем Привредног суда у Новом Саду, посл. бр. 1. П. 1327/2015 од 04.01.2023. године одређен је наставак поступка у овој правној ствари, те да ће се по правноснажности решење спис доставити Врховном суду на даљи поступак. На Решење суда којим се одређује наставак поступка тужени Град Нови Сад је изјавио жалбу.

Решењем Привредног Апелационог суда, посл. бр. 4 Пж 952/23 од 08.12.2023. године одбијена је жалба туженог као неоснована, а Решење Привредног суда у Новом Саду, посл. бр. 1 П. 1327/15 од 04.01.2023. године је потврђено. Поступак пред Врховним судом у току.

1.2.7. Број П. 132/2024 – Поступак у правној ствари тужиоца „Металац металургија“ АД Нови Сад против тужених 1. реда, ЈП „Завод за изградњу Града“ Нови Сад – у ликвидацији, 2. реда Слободне царинске зоне АД, 3. реда Града и 4. реда

Републике Србије, уз учешеће умешача Леснина Велетрговина д.о.о. Љубљана, на страни тужиоца, исп. 175.000.000,00 динара.

Тужилац тужбом тражи утврђење ништавости Уговора из 1989. године, закљученог између тадашње Дирекције за изградњу Града Новог Сада и Дирекције за припрему оснивања царинске зоне, у име и за рачун Царинске зоне, као правних претходника тужених 1. и 2. реда, а којима је пренето право коришћења на грађевинском земљишту на четири парцеле, укупне површине 16ха и 46м², уз упис права коришћења. Током поступка тужени истичу да су парцеле биле укњижене као друштвена својина са правом коришћења Општине Нови Сад. Дана 19.08.1968. године, правни претходник првотуженог и правни претходник тужиоца закључили су Уговор о уступању земљишта на коришћење, на период од 10 година, а тај рок је истекао 1978. године. Дана 31.05.2017. године, Привредни суд у Новом Саду донео је пресуду под бројем ЗП. 1018/14, којом је тужбени захтев тужиоца у целости одбио као неоснован и тужиоца обавезао да туженима надокнади трошкове овог привредног спора.

Тужилац и умешач на страни тужиоца изјавили су жалбу на наведену пресуду. Привредни апелациони суд је дана 28.03.2019. године донео пресуду, посл. број Пж. 5378/2017, којом су жалбе тужиоца и умешача на страни тужиоца у целости одбијене, а првостепена одлука потврђена.

Тужилац је изјавио ревизију у овом привредном спору. Решавајући по истој, Врховни касациони суд у Београду укинуо је одлуке нижестепених судова.

У поновљеном поступку, а након одржаног припремног рочишта, Привредни суд је дана 30.09.2021. године донео решење посл. број 8.П.415/2021, којим је одређен прекид наведеног парничног поступка, до правоснажног окончања управног поступка који се води пред Републичким геодетским заводом – Службом за катастар непокретности Нови Сад под посл. бројем 952-02-7-281/2017. На наведено решење тужилац је изјавио жалбу.

Привредни апелациони суд у Београду је решењем број Пж.12032/2021 од 12.01.2022. године, усвојио жалбу тужиоца и решење о прекиду поступка укинуо, те вратио предмет првостепеном суду ради наставка поступка. Поступајући суд у наведеној правној ствари одредио је геодетско вештачење на околност идентификације и извршених промена на предметним парцелама.

Дана 21.03.2023. године првостепени суд је, сагласно ставу ревизијског суда, тужбени захтев тужиоца у целости усвојио као основан. Тужени ЈП „Завод за изградњу Града Новог Сада“ – у ликвидацији и Град, на првостепену одлуку изјавили су жалбу дана 01. 06. 2023. године.

Одлучујући о жалбама тужених Привредни апелациони суд у Београду је дана 26. 10. 2023. године донео пресуду број Пж. 4862/23, којом је првостепена одлука делимично потврђена, док је у једном делу тужбени захтев тужиоца одбачен као недозвољен.

Наведеном пресудом Привредног апелационог суда утврђена је ништавост Уговора од 20.06.1989. године који је закључен између Дирекције за изградњу Града Новог Сада и Дирекције за припрему оснивања Слободне царинске зоне, којим је пренето право коришћења на грађевинском земљишту на катастарским парцелама које се данас налазе у склопу Слободне царинске зоне Нови Сад, у укупној површини од 16 ха 46 а и 05 м².

Такође, и део тужбеног захтева којим је тужилац захтевао упис права коришћења на предметним парцелама одбачен је као недозвољен.

Тужени Град Нови Сад и ЈП „Завод за изградњу Града Нови Сад“ – у ликвидацији, дана 22. 12. 2023. године изјавили су ревизију на део другостепене судске одлуке којим је утврђена ништавост горе описаног уговора, док је тужилац изјавио ревизију на део другостепене пресуде којим је одбачен тужбени захтев којим је захтевао упис права коришћења на предметним непокретностима. У току је поступак по ревизијама пред Врховним судом.

1.2.8. Број П. 1289/2024 – Поступак у правној ствари тужиоца Града Новог Сада – Градске пореске управе, против тужених Предузеће за транспорт, трговину и услуге „DMB SHIPPING“ ДОО Рума, „Дунав група“ ДОО Београд и „Дунав група Агрегати“ АД Нови Сад – у стечају, ради побијања правних радњи стечајног дужника, всп.1.435.968.368,81 динар.

Поступак у правној ствари тужиоца Града Новог Сада – Градске пореске управе, против тужених Предузеће за транспорт трговину и услуге „DMB SHIPPING“ ДОО Рума, Дунав група“ ДОО Београд и „Дунав група Агрегати“ АД Нови Сад – у стечају, ради побијања правних радњи стечајног дужника. Предмет поступка и тужбени захтев тужиоца усмерен је на утврђење да су без правног дејства према стечајној маси Уговор о заснивању хипотеке на броду УОП- I:3304-2018 од 24.07.2018. године, Решење Привредног суда у Новом Саду, посл. бр. 2 И 51/2018 од 09.08.2018. године и Уговор о установљењу хипотеке ОПУ: 978-2018 од 12.10.2018. године, те да се у стечајну масу стечајног дужника „Дунав група Агрегати“ АД Нови Сад – у стечају врате бродови који су предмет побијаних уговора или имовинска корист, односно противвредост у новцу у износу од 1.435.968.368,81 динара са законском затезном каматом почев од утужења до коначне исплате. Пред Привредним судом у Новом Саду у току је првостепени поступак. На предлог тужиоца Суд је одредио вештачење, са задатком исказивања процене вредности пловила који су предмет поступка. Вештак је израдио налаз те у истом указао на потребе прибављања додатне документације, док је исказана вредност брода Чакор у износу од 21.960.169,93 динара, на дан 02.10.2023, године, који је у власништву туженог 1. реда. Тужилац је предложио да се вештак изјасни о процени вредности преосталих пловила који су предмет тужбеног било да је она тржишна, каталошка, продајна. Ово из разлога што вештак до сада није извршио процену свих пловила, а према поднеску који је странка урућен на рочишту

од 01.10.2024. године наводи се локација неких од пловила, те се за неке наводи да су на непознатој локацији, а неки су потопљени, изгорели, исечени од стране НН лица, а неки су продати. Првостепени поступак је у току.

1.2.9. П.90/2024 – Поступак у правној ствари тужиоца Јавно предузеће „Пословни простор“ у Новом Саду – у ликвидацији, против туженог ХТУП „Парк“ АД Нови Сад, уз учешће умешача Града Новог Сада, на страни тужиоца, всп. 736.886.400,00 динара (6.000.000,00 еура).

Предмет судског поступка је потраживање према ХТУП „Парк“ АД Нови Сад, по основу стицања без основа и неизвршавања уговорене обавезе, улагања у адаптацију и реконструкцију пословног простора Дугу касарну, Официрске павиљоне, Провијантски магазин – Пекару и Економат на Петроварадинској тврђави, а све по Уговору о закупу пословног простора, број 6-144/2006-II од 30.08.2006. године и Уговору о уступању уговора о закупу пословног простора број II-020-2/2009-1712 од 05.11.2009. године.

Дана 30.08.2006. године Град и ХТУП „Парк“ АД Нови Сад потписали су Уговор о закупу пословног простора на Петроварадинској тврђави у Петроварадину у укупној површини од 5.405,86 m², на временски период од 30 година.

Наведеним Уговором су, између осталог, уговорене следеће обавезе ХТУП „Парк“ АД Нови Сад:

- да предметни пословни простор (Дугу касарну, Официрске павиљоне, Провијантски магазин – Пекару и Економат) на Петроварадинској тврђави приведе намени у року од најдуже годину дана од дана закључења уговора, а према пројектима санације и реконструкције наведеним у тач. 6, 7. и 8. претходно спроведеног Огласа о давању у закуп пословног простора, као и да у реконструкцију истог уложи средства у износу 6.000.000,00 евра;
- да на име извођења наведених радова положи гаранцију пословне банке у износу од 10% од пројектоване вредности радова или депозит у истом износу;
- да закључи Уговоре о раду са 50 запослених код претходног закупца ХТДП „Тврђава – Варадин“;
- да о свом трошку осигура пословни простор и инсталације од основних ризика за период трајања закупа, и то на стварну вредност.

ХТУП „Парк“ АД Нови Сад Уговором је био ослобођен плаћања закупнине у периоду од пет година.

Дана 05.11.2009. године Град као Уступилац, са једне стране, и ЈП „Пословни простор“ у Новом Саду као Пријемник, са друге стране, уз сагласност ХТУП „Парк“ АД Нови Сад, закључили су Уговор о уступању уговора о закупу пословног простора. На основу овог Уговора сва права и обавезе из претходног Уговора о закупу прешле су са Уступеоца на Пријемника, ЈП „Пословни простор“ у Новом Саду.

Дана 22.04.2016. године пред Привредним судом у Новом Саду поднета је тужба ЈП „Пословни простор“ у Новом Саду против ХТУП „Парк“ АД Нови Сад, ради стицања без основа – испуњења уговора, всп. 6.000.000,00 еура, и то:

- примарни тужбени захтев на име стицања без основа 6.000.000,00 евра у динарској противвредности са з.з.к. од 02.09.2007. године до исплате, као и износ од 12.300.000,00 динара са з.з.к. од 02.10.2015. године до исплате (износ за који се ХТУП „Парк“ АД неосновано обогатио издавањем предметног пословног простора хотелском ланцу „Браин“);

- евентуални тужбени захтев да изврши уговорену обавезу и изведе радове реконструкције и адаптације у вредности од 6.000.000,00 евра, положи гаранцију у вредности од 10% пројектоване вредности, надокнади трошкове премије осигурања које је тужилац уместо њега исплатио ради осигурања пословног простора, запосли 50 радника бившег ХТДП „Тврђава – Варадин“.

Поднеском од 06.06.2016. године Град је ступио у парницу у својству умешача на страни тужиоца.

Дана 15.03.2017. године, поднета је тужба главног мешања по тужби тужилаца, бивших радника ХТДП „Тврђава – Варадин“ и наследника (В.И, М.М, Љ.Ж. и наследника иза покојних П.С. и М.Г.), против ЈП „Пословни простор“ Нови Сад – у ликвидацији, и ХТУП „Парк“ АД.

Решењем Привредног суда у Новом Саду од 02.06.2017. године, одбачена је тужба главног мешања. Дана 12.01.2018. године Привредни апелациони суд је донео решење којим је укинута решење Привредног суда у Новом Саду и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Решењем Привредног суда од 16.04.2018. године, одвојен је поступак по тужби главног мешања.

Поднеском тужилаца главног мешања, од 24.04.2018. године, дошло је до фактичког повлачења тужбе у односу на ЈП „Пословни простор“, Нови Сад – у ликвидацији, тако што је у преиначеном тужбеном захтеву ових тужилаца изостављено ЈП „Пословни простор“, Нови Сад – у ликвидацији. Решењем Привредног суда у Новом Саду од 14.05.2018. године, утврђено је да је тужба у односу на ЈП „Пословни простор“, Нови Сад – у ликвидацији, повучена, па је у односу на ЈП „Пословни простор“, Нови Сад – у ликвидацији, поступак обустављен. Решењем Привредног суда одређено је грађевинско вештачење од стране Института за економска истраживања Београд, који је као накнаду за израду налаза определио износ од 1.692.447,84 динара, који је требало да солидарно снесе тужилац и тужени. Сматрајући накнаду за налаз и мишљење вештака непримерено високом, тужилац и тужени предложили су суду да се одреди нови вештак.

Након тога, Институт за економска истраживања Београд смањио је трошкове вештачења на износ од 1.185.014,88 динара. На предлог туженог, уз противљење тужиоца и умешача, суд је одредио и додатно машинско-електро вештачење, као и вештачење вештака из области примењене уметности, за које трошкови падају на терет туженог.

Тужилац и умешач су се противили предлогу туженог да суд одреди вештачење које би било поверено вештацима машинске струке на околност процене вредности комплетне уложене опреме и намештаја у комплекс на Петроварадинској

тврђави из разлога што наведена улагања спадају у домен грађевинске струке, за које није потребно ангажовање вештака посебне, машинске струке.

Тужени и умешач су се нарочито противили предлогу тужених да суд одреди вештачење из области ликовне и примењене уметности и исто повери историчару уметности и кустосу Народног музеја у Београду Николи Кусовцу.

Тужилац у предлогу туженог не види практични значај вештака историчара уметности, из разлога што уметничка вредност не може бити предмет вештачења нити уметничка вредност може представљати висину улагања, а посебно из разлога што је, сагласно тачки 5. став 2. Уговора купаца, овде тужени, био дужан да изврши реконструкцију пословног простора и уложи утужена средства, у шта свакако не спадају уметничке слике и њихова уметничка вредност.

Такође, предложено је да, уколико суд ипак одреди вештачење како су то тужени предложили, трошкове тих допунских вештачења сноси тужени, како је на крају и одређено.

Институт за економска истраживања Београд урадио је три засебна налаза:

- првим налазом је утврдио да вредност изведених радова на реконструкцији и адаптацији комплекса на Петроварадинској тврђави, без средстава уложених у покретну опрему, износи 2.848.169,00 евра,

- другим налазом је утврдио да укупна вредност опреме у виду намештаја и осталих покретних ствари које чине саставни део ентеријера пословног простора на Петроварадинској тврђави износи 385.608,00 евра и

- трећим налазом је утврдио да вредност уложених средстава за део ентеријера из области примењене уметности износи 869.110,00 евра и да је за средства уложена у ликовна дела укупна вредност процењена на 20.700,00 евра.

Након што је тужилац приговорио достављеним налазима, приговори су достављени вештацима ради изјашњења, за које их је суд обавезао да га доставе у писаном облику. У току овог поступка, поступајући суд је решењем одредио ново вештачење на предлог и на терет туженог.

Тим вештака, у саставу вештака грађевинске струке Горана Рашевића, вештака електро струке Енеса Брунчевића и вештака машинске струке Марка Јарића, израдио је налаз и утврдио да је тржишна вредност изведених радова: архитектонско-грађевинских 4.446.255,17 евра, водовно-канализационих 617.511,61 евро, електро 473.141,38 евра и машинских 390.266,23 евра.

Након примедби које су тужиоци изнели на налазе вештака, одређено је контролно вештачење, чија је израда у току.

Првостепеном пресудом Привредног суда у Новом Саду, посл.бр. П 495/2016 од 26.04.2024. године, одбијен је примарни тужбени захтев који гласи: обавезује се тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 6.000.000,00 евра са каматом на евре по Закону затезној камати почев од 02.09.2007 године па до исплате, све то у динарској противвредности о средњем курсу НБС на дан исплате, као и износ од 12.300.000,00 динара са каматом по Закону о затезној камати почев од 02.10.2015. године па до исплате, а све то у року од 15 дана од дана доношења пресуде под претњом принудног извошења. Делимично је усвојен евентуални тужбени захтев и обавезан тужени да у року од годину дана од дана правноснажности пресуде изврши своју обавезу из тачке 5. Уговора о закупу пословног простора од 30.08.2006. године, број 6-144/2006-II, тако што ће извршити санацију и реконструкцију пословног простора и то "Дугу касарну"- 8 на катастарским парцелама број 1028, 1030, 1031 у КО Петроварадин, затим Официрски павиљон – 2, на кагастарској парцели број 1027, К.О. Петроварадин са терасом, површине. 951 m², која чини функционалну целину са рестораном, затим "Провијантски магазин — Пекара" – 1 (дискотека) на парцели број 1037, К.О. Петроварадин и Економат - 2 А, што у природи чини пословни простор на Петроварадинској тврђави у Петроварадину у укупној површини од 5.405,86 m², све то на основу Уговора о закупу пословног простора број 6-144/206-II од 30.08.2006. године и на основу Уговора о уступању уговора о закупу пословног простора број II-020-2/2009-1712, од 05.11.2009. године заведен код тужиоца под бројем 03-83/09-55 дана 13.11.2009. године, све то у износу уложених средстава од 199.467,05 евра, а све то у складу са пројектима санације и реконструкције наведених у тачки 6, 7 и 8, Огласа о давању. у закуп пословног простора- Хотела на Петроварадинској тврђави у складу са законом (Сл. Лист Града Новог Сада број 2 од 29.01.2006. године), као и да се тужени може ослободити обавезе на извршавање горе наведене новчане чинидбе из претходног става пресуде уколико тужиоцу исплати износ од 739.679.335,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде. Надаље одбијен је евентуални тужбени захтев у делу у којем тужиоци траже да се изведу уговорени радови у вредности преко досуђеног износа од 199.467,05 евра па до тражених 6.000.000,00 евра. Надаље обавезан је тужени да испуни своју обавезу из тачке 6 Уговора о закупу пословног простора број 6-144/206-II од 30.08.2006. године, а на име гаранције за извођење радова из става II пресуде тужиоцима положи гаранцију пословне банке у износу од 10% од пројектоване вредности радова из става 3. или депозит у истом износу. У тачки 4. става II, суд је обавезао туженог да на име плаћених износа премија осигурања предметног пословног простора које је тужилац извршио уместо туженог тужиоцима исплати износ од 292.935,00 динара са законском затезном каматом и то на износ од 97.645,00 динара почев од 02.09.2013. године, затим камату на износ од 97.645,00 динара почев од 02.09.2014. године и камату на износ од 97.645,00 динара почев од 02.09.2015. године до исплате, све у року од 15 дана од дана правоснажности пресуде. У тачки 5. става II, суд је одбацио евентуални тужбени захтев у делу у којем тужиоци траже да тужени испуни своју обавезу из тачке 7 Уговора о закупу пословног простора број 6-144/206-II од 30.08.2006. године и закључи уговоре о раду са 50 запослених радника који су били запослени код претходног закупца ХТДП Тврђава Варадин." Суд је обавезао тужиоце да туженом на име трошкова парничног поступка исплате износ од 4.726.432,58 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Против првостепене пресуде тужилац је изјавио жалбу о којој је другостепени Привредни апелациони суд одлучио пресудом број ПЖ-4275/24 од 17.10.2024. године, којом је одбијена жалба тужилаца као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Новом Саду, П 495/2016 од 26.04.2024. годинем, у ставу првом изреке, којим је одбијен примарни тужбени захтев, у делу става другог изреке, којим је одлучено о евентуалном тужбеном захтеву и то под тачком 2. 4. и 5. и у ставу трећем изреке, којим је одлучено о трошковима првостепеног поступка.

На другостепену пресуду дана тужилац је изјавио ревизију о којој још није одлучено.

1.2.10. Број П. 325/2023 – Поступак у правној ствари тужиоца Р.Б. из Београда, против туженог Града Новог Сада, уз учешће умешача Фонда за унапређење вокалне уметности младих „Меланије Бугариновић и Њерке Мирјане Калиновић – Калин“ из Новог Сада, всп. динарска противвредност 574.713,38 евра.

Поступак се води пред Вишим судом у Београду, под пословним бројем 10 П.20218/2018, у правној ствари тужиоца Р.Б. против туженог Града Новог Сада, ради утврђења права сусвојине по основу изведених грађевинских радова на породичној стамбеној згради која се налази у Београду, Општина Савски венац, у Пушкиновој улици број 15, на постојећој катастарској парцели број 11459 КО Савски венац, односно накнаде за изведене радове због увећане вредности објекта, које је, како је наведено у тужби, тужилац извео у својству закупца по основу Уговора о закупу са Јавним предузећем „Пословни простор“ Нови Сад, где је тужилац као вредност предметног спора определио износ у динарској противвредности од 574.713,38 евра. Тужилац тужбу заснива на чињеници да је улагао у предметни објекат у чијем је закупу био, да је извршио знатна улагања у предметни објекат, да вредност улагања износи 574.713,38 евра и да је вишеструко већа од грађевинске вредности предметног објекта у моменту уласка у посед, као и да је за целокупну инвестицију, односно за изведене радове, тужилац имао сагласност од тадашњег закупца, који је знао за све изведене радове и није им се противио.

У одговору на тужбу тужени је истакао приговор месне ненадлежности поступајућег Вишег суда у Београду, приговор застарелости евентуалног тужбеног захтева, противио се тужби и тужбеном захтеву како по основу тако и по висини, предложио да се као умешач на страни туженог позову Република Србија и Фонд за унапређење вокалне уметност младих „Меланије Бугариновић и Њерке Мирјане Калиновић – Калин“ у Новом Саду, посебно наводећи да купац никада није добио писану сагласност за радове који нису обухваћени радовима на текућем одржавању објекта, нити такву сагласност тужилац као доказ прилаже уз тужбу, те да се закуподавац изричито противио извођењу радова који нису обухваћени радовима на текућем одржавању објекта и да је основ тужбеног захтева у директној супротности са одредбама Уговора о закупу, јер је улагање у закупљени објекат било регулисано уговором којим је прописано да купац не може да изводи радове на реконструкцији и доградњи, адаптацији и санацији без писане сагласности закуподавца, као и да купац нема право да тражи накнаду за евентуално увећану вредност објекта до које је дошло услед инвестирања закупца.

Надаље, тужени се противио томе да се Налаз и мишљење судског вештака грађевинске струке Александра Мирковића из октобра 2018. године – Процена вредности уложених средстава за реконструкцију куће у Пушкиновој улици број 15, Савски Венац, као и свих других налаза и мишљења које је тужилац доставио уз тужбу, користе у овом парничном поступку и предложио грађевинско вештачење путем сталног судског вештака грађевинске струке са одређеним задатком.

У наведеној правној ствари усвојени су само неки доказни предлози који се односе на саслушање сведока и одређено је вештачење. Поступајући вештак израдио је Налаз и мишљење, као и Допунски налаз и мишљење. На наведене налазе тужени је доставио примедбе, како у писаној тако и у усменој форми, на рочишту за главну расправу, и предложио контролно вештачење, с обзиром на достављене примедбе. Међутим, суд је одбио предлог туженог и умешача за контролно вештачење и главну расправу.

Дана 7.02.2022. године Виши суд у Београду донео је пресуду под бројем П.20218/2018, којом се одбија као неоснован приговор месне ненадлежности Вишег суда у Београду и којом се одбија као неоснован главни тужбени захтев тужиоца, док се делимично усваја евентуални тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени да тужиоцу на име изведених радова и увећане вредности објекта исплати новчани износ од 284.900,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са каматом прописаном Законом о затезној камати почев од 27.12.2018. године па до исплате, док је делимично одбијен као неоснован евентуални тужбени захтев тужиоца од досуђеног износа па до тражених 574.713,38 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС са каматом по Закону о затезној камати почев од 27.12.2018. године па од исплате. Наведеном пресудом тужени је обавезан да тужиоцу исплати износ од 766.000,00 динара на име накнаде трошкова парничног поступка са законском затезном каматом, почев од дана извршности па до исплате.

На наведену пресуду тужени је уложио жалбу дана 17.05.2022. године, а тужилац дана 03.06.2022. године. Другостепеном одлуком Апелационог суда у Београду број Гж.3654/22 од 18. 10 2023. године, која је достављена Граду Новом Саду дана 30. 01. 2024. године су одбијене жалбе тужиоца и туженог и првостепена пресуда Вишег суда у Београду је потврђена у ставовима првом и четвртом изреке. Истом пресудом је укинута првостепена пресуда у ставовима трећем и шестом изреке и предмет је у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење. Тужилац је дана 15. 05. 2024. године изјавио ревизију Врховном суду на потврђени – правоснажни део првостепене пресуде. Како се списи овог предмета налазе у Врховном суду по ревизији тужиоца, првостепени суд је донео решење којим је одложио одржавање главне расправе, у укинutom - неправоснажном делу пресуде. Наредно рочиште за главну расправу биће заказано након враћања списка предмета из Врховног суда.

1.2.11. Број П. 156/2024 – Поступак у правној ствари тужиоца „Неимар“ а.д. Нови Сад – у стечају, против туженог ЈП „Завод за изградњу Града“ у Новом Саду – у ликвидацији, уз учешће умешача Републике Србије на страни туженог, ради неоснованог обогаћења, исп.186.959.137,50 динара и 257.068.774,56 динара.

Предмет судског поступка је потраживање на име неисплаћене закупнине за коришћење објекта на адреси Нови Сад, Ул. Стевана Брановачког 3, за период од 01.07.2002. године до 30.11.2016. године. Тужба је поднета 24.11.2010. године. Првобитно је опредељена вредност спора у износу од 8.000.000,00 динара, а након вештачења тужилац је прецизирао тужбени захтев, и то: на име неоснованог обогаћења износ од 186.959.137,50 динара, на име обрачунате камате до 31.12.2020. године износ од 257.068.774,56 динара са законском затезном каматом рачунајући од 01.01.2021. године до исплате, као и накнаду трошкова парничног поступка.

У току поступка извршено је грађевинско вештачење на околност површине објекта које користи тужени и економско-финансијско вештачење на околност утврђивања висине закупнине за сваки месец почев од 01.07.2002. године. Парничне странке су 08.04.2014. године учиниле неспорним да је површина објекта, од 01.07.2002. године до 31.12.2010. године, била 2512 м², а од 01.01.2011. године па надаље 3030 м². Такође, саслушан је и сведок на околност да предметна непокретност – зграда у Ул. Стевана Брановачког 3. у Новом Саду, није била предмет приватизације и да иста није ушла у приватизациону масу, те да није купљена од стране власника „Неимар“ а.д. Нови Сад.

Надаље, имајући у виду да тужени према тужиоцу има признато потраживање у висини од 318.965.419,60 динара, тужени је истакао приговор компензације, да се пребије потраживање тужиоца са потраживањем туженог у висини признатог потраживања. Тужени је на мешање у овом спору позвао Републику Србију, која је исто прихватила.

Имајући у виду да је Република Србија путем Државног правобранилаштва, дана 23.04.2021. године, поднела тужбу против „Неимар“ а.д. Нови Сад – у стечају, ради утврђивања права својине на предметним непокретностима, тужени је поднеском од 31.05.2021. године предложио прекид поступка у овој правној ствари.

Дана 3.10.2022. године, Привредни суд у Новом Саду донео је пресуду посл. број 4.П.966/2019, којом је усвојен тужбени захтева тужиоца у висини од 186.959.137,50 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2021 године па до исплате, као и износ на име обрачунате камате од 257.068.774,56 динара, док су компензациони приговори туженог одбијени.

На наведену пресуду тужени је дана 16.12.2022. године изјавио жалбу. Привредни Апелациони суд у Београду је под бројем Пж. 1456/2023, дана 30.03.2023. године, донео пресуду којом је делимично одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Привредног суда у Новом Саду број П. 966/2019 од 03.10.2022. године, у делу става другог изреке, којом је тужени обавезан да тужиоцу исплати износ од 186.959.137,50 динара, док је укинуо пресуду у делу става другог изреке, којим је тужени обавезан да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ главног дуга од 186.959.137,50 динара, почев од 10.10.2021. године па до исплате, као и износ од 257.068.774,56 динара.

На неведну пресуду тужени је дана 9.06.2023. године изјавио ревизију. У току је поступак пред Врховним судом Републике Србије. Врховни суд усвојио је ревизију туженог, укинуо пресуде Привредног суда у Новом Саду и Привредног апелационог суда у Београду и вратио на поновно одлучивање. У току је првостепени поступак.

1.2.12 Број П.3133/2023 - Поступак у правној ствари тужиоца Града Новог Сада против тужених Б.З. из Новог Сада и Ж. Д. из Сремске Каменице

Пред Вишим судом у Новом Саду у току је поступак ради накнаде материјалне штете у износу од 462.909.109,61 динара, а која штета је нанета буџету Града Новог Сада, јер тужени нису активирали наплату банкарске гаранције ради наплате потраживања од ПД ДОО „Боровица Транспорт“ Рума. Висина штете произилази из Решења Службе за буџетску инспекцију Града Новог Сада број ХХ-47-1/20116-255/7 од 10.02.2017.године, а тужени Бојовић Зоран и Живковић Драгана су правоснажном пресудом вишег суда у Београду – Посебног одељења за организовани криминал број К.- По 1 бр. 2/18 од 25.09.2020.године, која је делимично преиначена пресудом Апелационог суда у Београду - Посебног одељења број Кж1.- По1 6/21 од 28.09.2021.године оглашени кривим због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227 став. 3 у вези става 1. КЗ. У поступку су сачињени налаз и мишљење судског вештака дипл. ек. Драгаш Јована из Новог Сада, а којим налазом је потврђена утужена висина штете 462.909.109,61 динара, с тим да је исту висини потребно умањити за износ од 4.680.201,53 динара, а који износ је Град Нови Сад успео да наплати у стечајном поступку, а према допису Привредног суда у Сремској Митровици број Ст.-14/2021 који је вођен у односу на ПД ДОО „Боровица Транспорт“ Рума, које податке је вештак прибавио. У складу са налазом вештака потраживање Града Новог Сада је потребно коначно одредити на износ од 458.228.908,08 динара.

2. Из уписника „И“ под редним бројем 2 види се да је извршних предмета у 2024. години укупно било 3044. Од тога је решено 1097 предмета, а у раду је остало 1947 предмета.

За ове предмете карактеристично је то што се углавном ради о извршним предметима који се односе на наплату по правоснажним и извршним пресудама, где је Град извршни дужник или извршни поверилац.

У извршним поступцима где је Град извршни поверилац, битно је указати на то да су поједини извршни поступци неуспешни и да се исти обустављају, а у којима се наплата потраживања тражи пописом, проценом и продајом покретних ствари извршног дужника, због немогућности пленидбе новчаних средстава извршног дужника, као и у случају када исти не располаже ни имовином која би могла бити предмет извршења.

3. Из уписника „М“ под редним бројем 3 види се да је предмета правних мишљења у 2024. години укупно било 1196. Од тога је решено 652 предмета, а у раду је остало 544 предмета.

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

Што се тиче природе ових предмета, већином су у питању предмети у којима су Град и органи Града које заступа Правобранилаштво достављали предмете на мишљење, а ради се о уговорима из области имовинско-правних односа.

Такође, ту су и предмети у којима је експлицитно прописано давање мишљења Правобранилаштва, и то по Закону о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 88/13, 105/14, 104/16 – др. закон, 108/16, 113/17, 95/18 и 153/20), члан 37. у вези са чланом 39. којим је прописано да се уговори о прибављању и отуђењу непокретности у својини јединице локалне самоуправе закључују по претходно прибављеном мишљењу правобранилаштва јединице локалне самоуправе, као и подзаконских аката донетих на основу наведеног закона.

4. Из уписника „А“ под редним бројем 4 види се да је адхезионих предмета у 2024. години укупно било 26. Од тога је решено 7 предмета, а у раду је остало 19 предмета.

То су предмети у којима се поставља имовинско-правни захтев у кривичном поступку ради досуде имовинско-правног захтева.

5. Из уписника „У“ под редним бројем 5 види се да је управних предмета у 2024. години укупно у раду било 1153. Од тога је решено 60 предмета, а у раду је остало 1093 предмета.

То су управни поступци који се воде пред органима градске и републичке управе и управни спорови који се воде пред Управним судом, као и захтеви за утврђивање јавног интереса који се подносе Влади Републике Србије. Управни поступци имали су за предмет поступке експропријације, након утврђеног јавног интереса од стране Владе Републике Србије, затим поступке који се воде по предлогу физичких лица за повраћај одузете имовине, пред Агенцијом за реституцију Републике Србије, а управни спорови имали су за предмет законитост појединачних управних аката.

6. Из уписника „Р“ под редним бројем 6 види се да је ванпарничних предмета у 2024. години укупно било 136. Од тога је решено 27 предмета, а у раду је остало 109 предмета.

У извештајном периоду највећи број ових предмета јесу поступци за утврђење накнаде за експроприсане непокретности, у којима пред надлежном управом није постигнут споразум о накнади, па су списи предмета по службеној дужности прослеђени ванпарничном одељењу Основног суда у Новом Саду.

Од предмета из уписника „Р“ издавајемо предмет са великом вредношћу спора:

6.1. Број Р. 5/2024 Поступак у правној ствари предлагача М.Т. и других против противника предлагача „НИТ“ АД – у стечају, Града и Републике Србије, всп. 592.277.400,00 динара (5.002.123,20 евра).

Предмет ванпарничног поступка је предлог предлагача ради утврђивања накнаде за принудно откупљено земљиште по основу пољопривредног Земљишног фонда и конфискације, због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредног производа, за површину од 10ха 03а 86м², која парцела одговара садашњој парцели број 2222/1 КО Нови Сад IV.

Решењем Комисије за вођење поступка и доношење решења по захтевима за враћање земљишта у Новом Саду број Х-01-462-294/91 од 25.02.1993. године, утврђен је основаним захтев наследника иза М.Т. за враћање земљишта принудно откупљеног од ранијег сопственика М.Т. и утврђено је право на новчану накнаду за принудно откупљено земљиште површине од 10h 03a 86m². Истим решењем, обавеза исплате накнаде утврђена је у односу на „НИТ“ АД Нови Сад, које је угашено у поступку стечаја.

Сагласно члану 12. став 1. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“, бр. 18/91, 20/92 и 42/98), исплата накнаде, када је утврђено право на новчану накнаду, пада на терет организације која користи земљиште у моменту одређивања накнаде.

Како је „НИТ“ АД Нови Сад угашен у стечају, те постоји могућност исплате накнаде само у делимичном износу из стечајне масе, то је, сагласно члану 12. став 3. горе цитираног закона, преостали износ обавезе дужан измирити Град, с обзиром на то да је наведеним ставом прописано да ће у случају кад организација није у могућности да исплати новчану накнаду, обавезу исплате те накнаде извршити општина, а ако ни она то није у могућности, ову обавезу извршиће Република Србија.

У ванпарничном поступку извршено је вештачење и у више наврата допунска вештачења тржишне вредности предметне непокретности. На предлог Града Новог Сада спроведено је контролно вештачење, након кога су вештачи усагласили своје налазе, те утврдили да је вредност земљишта 5.645,000 дин/м². Вредност земљишта која је утврђена од стране вештака нижа је од цене земљишта коју је Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције постигла путем јавног надметања за земљиште сличне категорије и градске зоне.

Након што су вештачи усагласили своје налазе, предлагачи су прецизирали свој предлог, те након што се одбије износ који је опредељен у стечајном поступку АД „НИТ“ у износу од 9.704.752,00 динара, предлог предлагача у односу на Град Нови Сад, као супсидијарног обвезника, гласи:

„Обавезује се противник предлагача Град Нови Сад да исплати разлику између износа утврђене накнаде из става 1. диспозитива решења и износа из става 2. диспозитива решења који ће на име накнаде бити исплаћени са депозитног рачуна Привредног суда у Новом Саду, и то:

- предлагачу 1. реда Т. М. 24/80 дела, односно износ од 167.092.268,10 динара,
- предлагачу 2. реда млдб. В. И. 24/80 дела, односно износ од 167.092.268,10 динара,
- предлагачу 3. реда С. Н. 8/80 дела, односно износ од 55.697.422,70 динара,
- предлагачу 4. реда С. С. 12/80 дела, односно износ од 83.546.134,10 динара,
- предлагачу 5. реда Д. П. 12/80 дела, односно износ од 83.546.134,10 динара,

у једнаким тромесечним ратама у року од 10 година, почев од истека године дана од дана правоснажности овог решења, са каматом у висини раста цена на мало, према последњим објављеним подацима републичког органа надлежног за послове статистике, почев од дана доношења решења па до исплате.“ Такође се обавезује Град Нови Сад да предлагачима надокнади трошкове поступка.

Град Нови Сад у поступку спори своју обавезу плаћања надокнаде.

У току поступка утврђено је да за део парцела које су Решењем број X-01-462-294/91 од 25.02.1993. године утврђене као основане захтевом наследника за враћање земљишта и правом на новчану накнаду у површини од 10h 03a 86 m², није могуће извршити идентификацију садашњег стања парцела, у односу на површину од 11.033,00 m² (или 1h 10a 33 m²).

Правобранилаштво је током поступка утврдило да је на основу Уговора о купопродаји покретне и непокретне имовине од 23.03.2009. године, на основу Закона о промету непокретности („Службени гласник Републике Србије“, број 42/98), Закона о стечајном поступку („Службени гласник РС“, број 84/04) и Националног стандарда о начину и поступку уновчења имовине стечајног дужника (Национални стандард број 5), који је закључен између АД „НИТ“ – у стечају из Новог Сада, кога је заступао стечајни управник Агенција за приватизацију Републике Србије – Центар за стечај, као продавца, и ДОО „Промист“ производно прометно предузеће Нови Сад, као купца, ДОО „Промист“ производно прометно предузеће Нови Сад, стекло право на грађевинским објектима и покретној имовини АД „НИТ“ – у стечају за 207.714.800,00 динара, док је у односу на катастарску парцелу 2222/1, површине 8h 93a 53 m², стекао право коришћења.

На основу решења Републичког геодетског завода, Службе за катастар непокретности Нови Сад 2, број 952-02-4-234/2018 од 11.02.2019. године, дозвољен је у листу непокретности број 11624 КО Нови Сад I упис права својине у корист „Промист“ ДОО на катастарској парцели 2222/1, површине 8h 93a 53m² у 1/1 дела, дотадашњег власника Републике Србије, све на основу захтева за конверзију.

Извештај о раду Правобранилаштва Града Новог Сада за 2024. годину

Наиме, истим решењем је констатовано да је, с обзиром на то да је подносилац захтева за конверзију права коришћења на земљишту у право својине („Промист“ ДОО), стекао имовину теретним правним послом 23.03.2009. године од субјекта приватизације, а пре ступања на снагу Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09), односно пре 11. септембра 2009. године, донета одлука као у изреци решења, односно да је дозвољен упис права својине у корист „Промист“ ДОО, на предметној парцели, која је до тада била у својини Републике Србије, у складу са чланом 6. ст. 2. и 3. Закона о претварању права коришћења у право својине на грађевинском земљишту уз накнаду и чланом 102. став 3. Закона о планирању и изградњи.

Поднеском од 03.06.2022. године, вештаци су усагласили налазе и мишљења у наведеној правној ствари и определили висину цене земљишта по метру квадратном у износу од 6.460 динара, а на основу чега су предлагачи прецизирали предлог.

Основни суд у Новом Саду донео је решење под бројем Р1.63/2022 дана 21.07.2022. године, којим је предлог предлагача усвојио у целости и утврдио накнаду за принудно откупљено земљиште од ранијег сопственика Т.М. површине 10ха 03а 86м² у укупном износу од 648.493.500,00 динара и обавезао противнике предлагача 2. и 3. реда на исплату разлике између износа утрђене накнаде у једнаким тромесечним ратама у року од 10 година, почев од истека године дана од дана правоснажности наведеног решења.

На наведено решење од стране Града уложена је жалба дана 5.12.2022. године. Решењем Вишег суда у Новом Саду број Гж. 2541/2023 од 17.05.2023. године, делимично је усвојена жалба противника предлагача Града, у делу камате и трошкова поступка, док је у преосталом делу потврђено првостепено решење. Предлагач и противник предлагача изјавили су ревизије, о којим до дана сачињења овог извештаја није одлучено.

6.2. Број Р. 7/2024 Поступак у правној ствари предлагача Аутономне Покрајине Војводине против противника предлагача Града Новог Сада.

Предмет ванпарничног поступка је утврђење висине накнаде за експроприсано земљиште, ради изградње фабрике воде у Петроварадину.

На предметном земљишту је уписано право јавне својине у корист Аутономне Покрајине Војводине. Вредност предмета спора је опредељена на износ од 55.710.184,05 динара. Међутим, Аутономна Покрајина Војводина предметно земљиште није стекла теретним путем, а поред тога правном претходнику Аутономне Покрајине Војводине, ЈП „Србијашуме“ Београд, раније је исплаћена накнада од стране ЈП „Завод за изградњу града“ у Новом Саду, на основу Споразума о преузимању земљишта. Стога је Град Нови Сад оспорио да предлагачу припада право на било какву накнаду. Решењем Основног суда у Новом Саду посл. бр. Р1. 179/13 од 22.04.2014. године, усвојен је предлог предлагача и обавезан Град Нови

Сад да на име накнаде исплати износ од 55.710.184,05 динара. Жалба Града Новог Сада из горе наведених разлога усвојена је, те је предмет враћен на поновни поступак.

У поновљеном поступку Решењем Основног суда у Новом Саду посл. бр. Р1.-57/16 од 29.01.2019. године, усвојен је предлог предлагача и обавезан Град Нови Сад да на име накнаде исплати износ од 37.106.338,00 динара. Против наведеног решења изјављена је жалба Града Новог Сада. Решењем Вишег суда у Новом Саду број Гж.2196/2019 од 17.11.2022. године, жалба Града Новог Сада је усвојена и првостепено решење преиначено на начин да је одбијен предлог предлагача за исплату накнаде за експроприсано земљиште.

Предлагач је против другостепеног решења поднео ревизију Врховном суду у Београду, а Град је доставио одговор на ревизију. Пред Врховним судом у току је поступак по ревизији.

7. Из уписника „Рз“ под редним бројем 7 види се да је предмета замене у 2024. години укупно било 64. Од тога је решено 18 предмета, а у раду је остало 46 предмета.

8. Из уписника „О“ под редним бројем 8 види се да је предмета у 2024. години укупно било 8310. Од тога је решено 3207 предмета, а у раду је остало 5103 предмета.

То су предмети који се односе на предлоге за мирно решење спорова, у којима је укупно поднето 3196 предлога, затим решења Републичког геодетског завода – Службе за катастар непокретности, који се односе на уписе права својине у корист физичких лица са досадашњег носиоца права коришћења Града Новог Сада, односно предмети којима се подносе захтеви за упис права јавне својине, врши упис права јавне својине у корист Града Новог Сада, пријава потраживања у стечајном поступку и други предмети.

У току 2024. године укупно је у раду било 1100 захтева за упис права јавне својине и упис права коришћења, забележбе и др.

9. Из уписника „Јп“ под редним бројем 9 види се да је предмета у 2024. години укупно било 563. Од тога је решено 436 предмета, а у раду је остало 127 предмета.

Наведени предмети се односе на послове управе правобранилаштва, нарочито на организацију послова, општа упутства, послове везане за финансијске планове и извештаје, информатор о раду, финансијско и материјално пословање, кадровске, персоналне и друге послове.

10. Под редним бројем 10 дат је збирни преглед по свим уписницима где се види да је у 2024. години укупно у раду било **25769** предмета. Од тога је решено **7872** предмета, а у раду је остало **17897** предмета.

У извештајном периоду, у току 2024. године, Правобранилаштво је приступило на **8672** расправе пред судом и другим надлежним органима.

У односу на претходне календарске године број предмета се повећава, а што је видљиво из табеларног приказа:

Календарска година	Укупан број предмета у раду
2014	6930
2015	11733
2016	13336
2017	15389
2018	17545
2019	19026
2020	18276
2021	20542
2022	22329
2023	23411
2024	25769

У 2022. години у раду је укупно било **22329** предмета, у 2021. години у раду је укупно било **20542** предмета, у 2020. години у раду је укупно било **18276** предмета, у 2019. години у раду је укупно било **19026** предмета, у 2018. години у раду је укупно било **17545** предмета, у 2017. години **15389** предмета, у 2016. години **13336** предмета, у 2015. години **11733** предмета, а у 2014. години у раду је било **6930** предмета.

Сви нерешени предмети су, као што је већ напред наведено, углавном из области парничног, извршног и управног поступка. Што се тиче поступака који су у току, динамика њиховог решавања зависи искључиво од рада судова и других органа који воде поступке, а не од рада овог правобранилаштва.

VI. ПРЕДЛОЗИ ЗА ОТКЛАЊАЊЕ УОЧЕНИХ ПРОБЛЕМА У РАДУ, А У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ИМОВИНСКИХ ПРАВА И ИНТЕРЕСА ГРАДА НОВОГ САДА СА ПРОГРАМСКОМ ОРИЈЕНТАЦИЈОМ У 2025. ГОДИНИ

Правобранилаштво се ангажовало на решавању предмета у свим областима из своје надлежности, предузело је све правне радње ради заштите имовинских права и интереса Града, изјављена су сва редовна и ванредна правна средства.

Сарадња са заступаним органима мора се побољшати у делу који се односи на захтеве за покретање поступака и изјашњења на тужбе и друге поднеске, тако да исти буду прецизни и јасни и да се достављају сви потребни докази неопходни за вођење одређеног поступка, у роковима траженим од стране Правобранилаштва, ради благовременог предузимања одређене процесне радње.

У наредном периоду, а полазећи првенствено од остваривања функције и задатака који произилазе из Закона о правобранилаштву, других законских прописа, као и Одлуке о правобранилаштву Града Новог Сада, активности Правобранилаштва биће усмерене на:

- предузимање свих мера и активности ради заштите имовинских права и интереса Града;
- ангажовање, у границама законских могућности, на бржем окончању предмета који су у раду;
- афирмацију свих видова превентивне делатности, као што је споразумно решавање спорних односа;
- организацију радних договора са заступаним и другим органима, а у циљу стручнијег и ефикаснијег рада, ради постизања што бољих резултата заштите имовинских права и интереса Града;
- остварење сарадње са правобранилаштвима на свим нивоима, укључујући и друге јединице локалне самоуправе, ради уједначавања праксе и заузимања ставова по правним питањима везаним за примену законских и других прописа;
- ангажовање на споразумном решавању спорних односа, односно закључењу споразума који имају снагу извршне исправе, у циљу умањења трошкова судских поступака и затезне камате, који су несразмерно велики у односу на тужбене захтеве, посебно у предметима накнаде штете настале услед уједа паса луталица, пада у шахт, рупу и оклизнућа на снегу и леду, а у циљу избегавања дуготрајног вођења парничног поступка, чиме се истовремено смањује и број наведених предмета, уз претходно благовремено планирање средстава за наведена плаћања;

- предузимање свих неопходних радњи, приоритено ради исплате од стране ресорних управа по правоснажним пресудама добровољно и благовремено, спроводећи на тај начин начело економичности поступка, с обзиром на то да се добровољном исплатом онемогућава покретање извршног поступка, чије је трошкове у обавези да сноси Град и који су изузетно високи, а могу се избећи благовременим поступањем;

- побољшање сарадње са ресорним управама и службама, посебно у делу који се односи на благовремена и дециднија изјашњења на тужбе и друге поднеске, уз обавезно достављање свих доказа којима се располаже, у смислу концентрације доказа према одредбама Закона о парничном поступку и другим материјалним и процесним законима;

- континуирано едуковање носилаца правобранилачке функције путем семинара и саветовања, уз праћење судске праксе и законске регулативе.

